

MILJØ-
DIREKTORATET

REVISJONSRAPPORT

ELKEM CARBON AS
Fiskåveien 100
4621 Kristiansand S

Oslo, 1. november 2013

Deres ref.:
Bente Sundby Håland

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2013/2447
Saksbehandler:
Rune Aasheim

Revisjonsrapport: Revisjon ved Elkem Carbon AS

Kontrollnummer: 2013.006.R.miljodir

Kontaktpersoner ved revisjonen:

Fra virksomheten:
Bente Sundby Håland

Fra Miljødirektoratet:
Rune Aasheim
Andre deltagere fra Miljødirektoratet:
Geir Tovslid

Resultater fra revisjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra revisjonen som ble presentert hos Elkem Carbon AS under sluttmøtet den 10. oktober 2013. Revisjonen ble gjennomført i tidsrommet 8.-10. oktober 2013. Rapporten er å anse som endelig.

Miljødirektoratet avdekket to avvik og ga to anmerkninger under revisjonen.

Avvik:

- Beskrivelsen av virksomhetens måleprogram mangler begrunnelse for valgt frekvens på målingene
- Enkelte typer farlig avfall blir lagret mer enn ett år, og dette avfallet blir levert uten at avfallsmengden blir angitt på deklarasjonsskjemaet

Anmerkninger:

- Endringer i risikonivåer blir ikke tilstrekkelig synliggjort i miljørisikovurderingen
- Oppfølgingen av resultatene fra sammenlignende målinger til luft er ikke tilstrekkelig

Avvikene og anmerkningene er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter revisjonen er nærmere beskrevet på side 4.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

1.november 2013	Rune Aasheim	Einar Knutsen
dato	kontrollør Miljødirektoratet	seksjonssjef

Kopi av rapporten sendes til:

- Fylkesmannen i Vest-Agder ved miljøvernavdelingen
- Kristiansand kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: ELKEM CARBON AS, avdeling CARBON	
Organisasjonsnr: 973095390	Eies av: 990566038
Bransjenr. (NACE-kode): 23.990 - Produksjon av ikke-metallholdige mineralprodukter	

Kontrollert enhet

Navn: Elkem Carbon AS	Anleggsnr.: 1001.0071.01
Kommune: Kristiansand	Fylke: Vest-Agder
Anleggsaktivitet: Metallurgisk industri	Gebysats: 1
Tillatelse gitt: 1. mars 2005	Sist endret:

2. Bakgrunn for revisjonen

Formålet med revisjonen er å vurdere om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Miljødirektoratet har blant annet undersøkt om:

- virksomhetens system for internkontroll er hensiktsmessig og dekkende
- aktiviteter utføres slik som beskrevet og uttalt
- virksomheten når sine mål og driver sin virksomhet innenfor egne rammer og de rammene som myndighetene har satt

Revisjonen ble gjennomført ved å:

- granske dokumenter
- intervju sentralt plasserte personer i organisasjonen
- verifisere at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis

Revisjonens tema

- internkontroll
- avfallshåndtering
- risikovurdering
- farlig avfall
- utslippskontroll

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under revisjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under revisjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under revisjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter revisjonen

Elkem Carbon AS plikter snarest å rette opp de avvikene som er beskrevet i denne rapporten. Miljødirektoratet forutsetter at forholdene rettes opp slik at virksomheten drives i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven.

For at Miljødirektoratet skal kunne avslutte saken, må Elkem Carbon AS innen 1. desember 2013 oversende dokumentasjon som viser at avvik 1 er utbedret.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (postmottak@miljodir.no) til Miljødirektoratet v/Rune Aasheim.

4. Gebyr for revisjonen

Elkem Carbon AS er ved denne revisjonen plassert i gebyrsats 4 (jf. varselbrev fra Miljødirektoratet datert 16. mai 2013). Dette betyr at dere skal betale kr. 45 100,- i gebyr for revisjonen. Faktura ettersendes. Vedtaket om gebyr er hjemlet i forurensningsforskriftens § 39-8 om gebyr for systemrevisjon (flerdagstilsyn).

Gebyrets størrelse kan eventuelt klages inn til Miljøverndepartementet (jf. forvaltningsloven § 28). Klagefristen er tre uker fra 1. november 2013. Klagen bør være skriftlig, begrunnet, og skal sendes via Miljødirektoratet. Miljødirektoratet viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 om innkreving av gebyr til statskassen.

5. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Miljødirektoratets postjournal på www.miljodirektoratet.no (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Beskrivelsen av virksomhetens måleprogram mangler begrunnelse for valgt frekvens på målingene

Avvik fra:

- Endrede krav til utslippskontroll fra 1.januar 2012, varslet i brev fra Miljødirektoratet, datert 10. desember 2010.

Kommentarer:

Miljødirektoratet stilte fra 1. januar 2012 strengere krav til utslippskontrollen til landbasert industri. Kravene ble varslet i brev fra Miljødirektoratet datert 10. desember 2010 og erstatter punktet om utslippskontroll i virksomhetenes tillatelser.

Virksomhetenes måleprogram skal blant annet beskrive og begrunne valg av frekvens for utslippsmålinger, og virksomhetene skal velge målefrekvenser som sikrer at målingene blir representative.

Elkem Carbon AS har beskrevet måleprogrammet i flere dokumenter i internkontrollsystemet.

Beskrivelsen av måleprogrammet mangler begrunnelse for hvor ofte målingene skal gjennomføres, jf endrede krav til utslippskontroll fra 1. januar 2012. Målefrekvensen skal velges slik at målingene gir utslippsmengder som er representative for utslippene. Hvis utslippene varierer mye, må det tas flere målinger enn om variasjonen er mindre. I tillegg må det tas flere prøver hvis usikkerheten i målingene er stor.

Avvik 2

Enkelte typer farlig avfall blir lagret mer enn ett år, og dette avfallet blir levert uten at avfallsmengden blir angitt på deklarasjonsskjemaet

Avvik fra:

- Avfallsforskriften § 11-12 «Virksomhetens deklarasjonsplikt om avfallets innhold»
- Avfallsforskriften § 11-8 «Leveringsplikt»

Kommentarer:

Avfallsforskriften § 11-12 inneholder krav om at deklarasjonsskjema skal fylles ut ved levering av farlig avfall til godkjente mottakere. Det skal brukes ett deklarasjonsskjema for hver avfallstype og hver leveranse. I dokumentet «Veileder om innlevering og deklarerer av farlig avfall» er det angitt at mengden av det farlige avfallet skal fylles ut i deklarasjonsskjemaet.

Avfallsforskriften § 11-8 inneholder krav om at farlig avfall skal leveres minst en gang pr. år. Leveringsplikten inntreffer når mengden overstiger 1 kg.

Under revisjonen opplyste Elkem Carbon AS at noe av det farlige avfallet har vært lagret i mer enn ett år. Dette avfallet var hovedsakelig spraybokser og batterier. Virksomheten opplyste også at de ikke har rutine for å angi mengden farlig avfall på deklarasjonsskjemaer ved levering av disse typene farlig avfall til godkjente mottakere.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Endringer i risikonivåer blir ikke tilstrekkelig synliggjort i miljørisikovurderingen

Kommentarer:

Internkontrollforskriften, § 5 pkt 6 inneholder krav om at virksomheter skal kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.

Elkem Carbon AS har gjennomført risikovurdering av hendelser ved virksomheten som kan føre til forurensning av ytre miljø. Risikovurderingen er beskrevet i dokumentene «Risikobilde-HMS-Kvalitet ECF» og «Miljøaspekter ECF 2013».

Virksomheten bør vurdere å synliggjøre bedre endringer i risikonivåer i miljørisikovurderingen. Slike endringer kan være redusert risiko som følge av risikoreduserende tiltak eller økt risiko på grunn av endringer i produksjonsforholdene.

Anmerkning 2

Oppfølgingen av resultatene fra sammenlignende målinger til luft er ikke tilstrekkelig

Kommentarer:

Elkem Carbon AS gjennomfører prøvetaking av blant annet PAH-utslipp til luft. Elkem Technology, avdeling kjemisk analyselab utfører analysene av PAH.

En tredjepartskontroll av PAH-målingene ble utført våren 2013 av en konsulent som er akkreditert for målingene. Resultatene fra kontrollen viste høyere PAH-mengder i målingene til Elkem Carbon AS enn i konsulentens. Virksomheten opplyste at årsakene til forskjellen i målingene ikke var avklart.

Elkem Carbon AS bør vurdere å følge opp resultatene fra tredjepartskontrollen ytterligere, for å finne årsaker til forskjellen i de sammenlignende målingene. Nye sammenlignende målinger bør gjennomføres, både for utslipp av støv og PAH til luft.

8. Andre forhold

Gjenvinning av energi

Elkem Carbon AS har igangsatt et prosjekt for å gjenvinne varme fra kalsineringsovnene. Energien i den varme gassen fra ovnene skal etter planen benyttes til følgende:

- Varme opp kulltjærebeak som benyttes i framstillingen av elektrodemasse. Spillvarme fra en del av virksomhetens produksjon vil dermed redusere forbruket av elektrisitet i en annen del av produksjonen.
- Tørke antrasitten før kalsineringsprosessen, slik at det trengs mindre energi til å fjerne fuktighet i ovnene.
- Erstatte elektrisitet og oljefyring som varmekilde for kontorlokaler og andre bygninger på Elkems industriområde.

Reduserte utslipp av støv og PAH til luft

Elkem Carbon AS har en målsetting om å halvere utslippet til luft av PAH og en ambisjon om å fjerne alt støv i arbeidslokalene.

Reduksjonen av PAH er planlagt gjennomført i løpet av 2014. Utslipp til luft av PAH bidrar også indirekte på utslipp til vann ved overflatevann. Tiltaket vil dermed bidra til lavere innhold av PAH i Kristiansandsfjorden. Utslippsgrensen for PAH til luft i tillatelsen fra Miljødirektoratet er 400 kg pr. år.

Tiltakene for å fjerne støvet i arbeidslokalene er planlagt gjennomført innen 2017. Tiltaket vil kunne gi en støvfri arbeidsplass og kunne redusere forurensningen av støv til virksomhetens omgivelser. Utslippet av støv til ytre miljø fra Elkem Carbon AS var ca. 2 tonn i 2012. Utslippsgrensen i tillatelsen er 10 tonn pr. år.

9. Gjennomføring

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

- Åpningsmøte 8. oktober 2013: Informasjon fra Miljødirektoratet om gjennomføringen av revisjonen
- Intervjuer og verifikasjoner fra 8.-10. oktober 2013.
 - sju personer ble intervjuet
 - befaringer til følgende steder:
 - lagersteder for farlig avfall
 - målesteder for utslippmålinger til vann og luft
 - oljeavskiller
 - råvarelager
 - lagertanker for kulltjærebeak
- Avsluttende møte 10. oktober 2013: Oppsummering med presentasjon av resultatene.

I vedlegg 1 har vi satt opp en oversikt over deltakerne på revisjonen.

10. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Miljødirektoratet

Deltagere ved Miljødirektoratets revisjon ved Elkem Carbon AS, 8.-10. oktober 2013

I tabellen under har vi satt opp en oversikt over funksjonene til de personene som deltok under åpningsmøtet og det avsluttende møtet. Intervjuene er også med i tabellen.

Funksjon	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Verkssjef	X	X	X
HMS & Kvalitetssjef	X	X	X
Miljøleder, konsern	X	X	
Miljøtekniker	X	X	X
Produksjonssjef	X	X	X
Logistikk	X	X	X
Logistikksjef	X		X
HMS/EBS koordinator	X	X	X

Miljødirektoratets revisjonsgruppe:

Rune Aasheim, revisjonsleder

Geir Tovslid, revisor

Dokumentunderlag for Miljødirektoratets revisjon ved Elkem Carbon AS, 8.-10. oktober 2013

Nedenfor har vi satt opp en liste over dokumenter som var spesielt viktige som dokumentunderlag for revisjonen, og som går utover lover forskrifter og lignende:

- Organisasjonskart for Elkem Carbon Fiskaa
- Følgende stillingsinstrukser:
 - Verksdirektør
 - HMS-ansvarlig
 - HMS-koordinator
 - Industrivernleder og brannvernleder
 - Kvalitetssjef
 - Produksjonssjef
- Handlingsplan/topp 10 saker for HMS-kvalitetsavdelingen
- Kvalitets- og miljøhåndbok for Elkem Carbon Fiskaa, oppdatert desember 2012
- Måleprogram og måleplan
- Risikobilde-HMS-Kvalitet ECF
- Miljøaspekter ECF 2013»
- Referat fra ledelsens gjennomgang 28. januar 2013
- Oversikt over HMS-avvik indre og ytre miljø 2013
- Rapport fra NIVA angående overvåking av miljøgifter i Kristiansandsfjorden i 2012.